

مجموعه فعالیت‌های آموزشی

برای کودکان ۴/۵ تا ۵ سال

مهارت‌های زندگی

دبیر و طراح مجموعه: نبی‌الله صادقیان

مؤلفان: ریحانه نیک‌پرور

با همکاری شیرین برزین، ترانه فرصت، سیده عاصمه رستم‌کلایی

تصویرگران: پیمان و پژمان جعفرتاش

سرشناسه: نیک‌پرور، ریحانه، ۱۳۵۱
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه فعالیت‌های آموزشی برای کودکان ۴/۵ تا ۵ سال:
مهارت‌های زندگی/ نویسنده ریحانه نیک‌پرور؛ دبیر و طراح مجموعه نبی‌الله صادقیان؛
با همکاری شیرین برزین، ترانه فرصت و سیده‌عاصمه رستم‌کلایی؛ تصویرگران پیمان جعفرتاش، پژمان جعفرتاش
مشخصات نشر: تهران: میچکا، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری: ۲۸ ص، مصور (رنگی)
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۵۲-۰۰۴-۵
موضوع: آموزش و پرورش دوران اولیه کودکی
شناسه افزوده: صادقیان، نبی‌الله، ۱۳۳۷
شناسه افزوده: برزین، شیرین، ۱۳۵۲
شناسه افزوده: فرصت، ترانه، ۱۳۳۶
شناسه افزوده: رستم‌کلایی، سیده‌عاصمه، ۱۳۴۹
شناسه افزوده: جعفرتاش، پیمان، ۱۳۴۹، تصویرگر
شناسه افزوده: جعفرتاش، پژمان، ۱۳۵۵، تصویرگر
رده بندی کنگره: LB ۱۱۳۹/۲۳
رده بندی دیویی: ۳۷۲/۲۱
شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۰۱۷۰۵

اندشارات میچکا

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان فخر رازی،
خیابان شهید وحیدنظر، بن‌بست فرزانه، پلاک ۱۰، طبقه ۴
www.michkapub.com

مجموعه فعالیت‌های آموزشی برای کودکان ۴/۵ تا ۵ سال: مهارت‌های زندگی

نویسنده: ریحانه نیک‌پرور
دبیر و طراح مجموعه: نبی‌الله صادقیان
تصویرگران: پیمان جعفرتاش، پژمان جعفرتاش
چاپ اول: ۱۳۹۸
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۵۲-۰۰۴-۵
قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

مجموعه فعالیت‌های آموزشی (فعالیت‌های یاددهی - یادگیری) برای کودکان ۲ تا ۶ سال در پاسخ به نیاز والدین، مربیان مراکز پیش‌دبستانی و علاقه‌مندان به حوزه‌ی آموزش در این سنین طراحی و آماده شده است.

این مجموعه از ۸ بسته‌ی آموزشی برای کودکان ۲ تا ۲/۵ ساله، ۲/۵ تا ۳ ساله، ۳ تا ۳/۵ ساله، ۳/۵ تا ۴ ساله، ۴ تا ۴/۵ ساله، ۴/۵ تا ۵ ساله، ۵ تا ۵/۵ ساله و ۵/۵ تا ۶ ساله تشکیل شده است. در هر بسته‌ی آموزشی ۱۰ عنوان کتاب وجود دارد که شامل یک جلد راهنمای عمل برای مربیان و والدین و ۹ جلد کتاب برای کودکان باشد.

• کتاب راهنمای عمل ضمن شناساندن والدین و مربیان با ویژگی‌های رشد و نحوه‌ی ارتقاء همه‌جانبه‌ی آن در هر سطح سنی کودک، به نحوه استفاده و چگونگی انجام فعالیت‌های آموزشی پیش‌بینی شده در کتاب‌های کودک می‌پردازد.

• ۹ جلد کتاب آموزشی کودکان با عناوین قصه، بازی، شعر، نقاشی، کاردستی، نمایش خلاق، مهارت‌های زندگی، مهارت‌های تفکر و فعالیت‌های علمی وجود دارد که در هر کدام ۱۰ فعالیت آموزشی به همراه دستور العمل پیش‌بینی شده است.

بین فعالیت‌های کتاب‌های ویژه کودک در هر بسته آموزشی (۹۰ فعالیت آموزشی) برای یک گروه سنی و همین‌طور در سطح ۸ بسته آموزشی (۷۲۰ فعالیت آموزشی) ارتباط همه‌جانبه و منسجمی وجود دارد. توضیح بیشتر این که عناوین فعالیت‌های کتاب‌های قصه، شعر و ... برای همه گروه‌های سنی ذکر شده مشترک بوده و بر اساس نیازها و ابعاد انتخاب شده است. این عناوین عبارتند از: بدن من، خانواده، وسایل، خوراکی‌ها، محیط اطراف، جانداران، زمین و آسمان، من باغل، سفر و وسایل ارتباط جمعی.

در واقع می‌توان گفت ابعاد این عناوین در همه‌ی کتاب‌ها تکرار شده و دست‌مایه‌ی فعالیت‌ها قرار گرفته است، این عمل باعث می‌گردد که یادگیری واقعی و مؤثر در کودکان با تمرین و تکرار به صورت‌های مختلف اتفاق افتد، باید دانست یادگیری عمیق در کودکان زمانی تحقق می‌یابد که یک موضوع از زوایای مختلف مورد توجه قرار گیرد.

در پایان لازم می‌دانم از مؤسسه رشد و توسعه برنامه‌ریزی آموزشی فروغ، انتشارات مبتکران، کلیه همکاران محترم که در تهیه این مجموعه همکاری و مساعدت‌های لازم را با این جانب داشته‌اند، تشکر و قدردانی نمایم و امیدوار باشم که این مجموعه مورد توجه والدین، مربیان و فرهیختگان عرصه آموزشی قرار گیرد و پدید آورندگان از نظرات ارزشمند ایشان بهره‌مند گردند.

دبیر و طراح مجموعه

مهارت‌های زندگی آموزش‌هایی برای بهتر زیستن و شاد زیستن است. این آموزش‌ها شامل مجموعه‌ای از توانایی‌ها است که باعث می‌شود تا انسان روابط بین فردی بهتری با دیگران داشته باشد، مسئولیت‌های فردی و اجتماعی خود را بهتر بشناسد و تصمیم‌های صحیحی بگیرد، برای حل مسائل و مشکلات فردی از راه‌حل‌های خلاقانه و نو استفاده کند، بتواند هیجانات قوی و منفی خود را کنترل کند، با استرس‌های زندگی به شیوه مؤثر و کارآمدتری کنار بیاید، تعارض‌های فردی خود را بدون توسل به اعمالی که به خود یا دیگران ضرر بزند حل کند. در کل فرد می‌تواند با یادگیری مهارت‌های زندگی به شیوه مؤثر و کارآمدتری در زندگی فردی و اجتماعی خود عمل کند.

در این کتاب ده فعالیت برای آموزش مهارت‌های اصلی زیر پیش‌بینی شده است که در هر فعالیت کودک با یک جزء از هر مهارت آشنا می‌شود:

مهارت خود آگاهی: «خودآگاهی» توانایی شناخت خود و آگاهی از خصوصیات، نقاط ضعف و قوت، خواسته‌ها، ترس‌ها و انزجارها است. این شناخت منجر به ایجاد و تقویت اعتماد به نفس فرد می‌شود. به دلیل عینی بودن توانایی‌های ذهنی کودک (عدم توانایی انتزاعی فکر کردن)، توجه به ویژگی‌های جسمانی و آگاهی از جزئیات آن پیش زمینه رسیدن به خودآگاهی در کودکان است.

مهارت همدلی: «همدلی» یعنی این که فرد بتواند زندگی دیگران را حتی زمانی که در آن شرایط قرار ندارد، درک کند تا بتواند انسان‌های دیگر را که با او بسیار متفاوت هستند، بپذیرد و به آن‌ها احترام بگذارد. شرط رسیدن به احترام به دیگران، احترام به خود است. در این درس کودک با رعایت نظافت در کوچه و خیابان با احترام به دیگران آشنا می‌شود.

مهارت ارتباطات بین فردی: این مهارت به ایجاد روابط بین فردی مثبت و مؤثر فرد با دیگران افراد، کمک می‌کند. دوست یکی دیگر از منابع مهم حمایتی می‌باشد. در این درس کودک با مفهوم دوستی و فعالیت‌هایی که با دوستان انجام می‌دهند آشنا می‌شود. مفهوم دوستی، مفهوم انتزاعی است که سعی شده است تا به صورت عینی به کودک نشان داده شود.

مهارت ارتباطات مؤثر، توانایی بیان نظر، عقاید، خواسته‌ها، نیازها و هیجانات به هنگام نیاز از دیگران یا درخواست کمک و راهنمایی در مواقع ضروری، از عوامل مهم یک رابطه‌ی سالم است. این مهارت به شیوه‌های صحیح خوب گوش کردن، خوب صحبت کردن و نشان دادن به دیگران نیاز دارد. هدف از فعالیت حاضر آشنایی کودک با گوش کردن فعال و توجه به صحبت‌های طرف مقابل می‌باشد.

مهارت تفکر خلاق: این مهارت، فرد را قادر می‌سازد تا مسائل را از زوایای مختلف و دیدگاه‌های جدید ببیند و راه‌حل‌های نو و خلاقانه برای حل آن‌ها بیابد و حتی زمانی که مشکلی وجود ندارد و تصمیم‌گیری خاصی مطرح نیست، با سازگاری و انعطاف بیش تر به زندگی روزمره بپردازد. خلاقیت به معنی توانایی به وجود آوردن یک موضوع تازه، بدیع و نو یا توانایی تجسم و تولید چیزی است. از اجزای این مهارت سیالی ذهن، ابتکار و تخیل می‌باشد.

در این فعالیت کودک به طریق بارش فکری (سیالی ذهن) به خلق تصاویر تازه، خطوط و اشکال (تجسم و ابتکار) می‌پردازد.

مهارت تفکر انتقادی: تفکر انتقادی یا نقدانه، توانایی تحلیل اطلاعات و تجارب است برای اثبات تفکر انتقادی کودک باید بتواند فعالانه فکر کند، خود به جست‌وجو بپردازد و بتواند سؤال کند. یعنی به جای ساکن بودن و گرفتن اطلاعات از طرف دیگران، خود به جست‌وجوی مطالب بپردازد. در این فعالیت کودک خود جهت بررسی درستی و غلطی پیام، از افراد مطلع به عنوان منابع دست اول کمک می‌گیرد.

مهارت حل مسأله: مشکل و مسأله جزو لاینفک زندگی ماست. بررسی مشکل، تعریف آن، ارائه راه‌حل و حل مسأله از اجزاء این مهارت می‌باشد. یکی از منابع حل مسأله، استفاده از اصول فکر کردن و استفاده از راهکارهای نو می‌باشد. در این فعالیت کودک با فکر کردن برای رسیدن به راه حل آشنا می‌شود.

مهارت تصمیم‌گیری: تقریباً تمام فعالیت‌های روزانه ما به نوعی یک اتخاذ تصمیم یا حل یک مسأله است. سوالات مختلفی در روند تصمیم‌گیری مؤثر و دخیلند. آگاهی و اطلاعات از تصمیم، یکی از عواملی است که باید در روند تصمیم‌گیری به آن توجه کنیم اجزاء این مهارت، تشخیص انتخاب یا تصمیم‌گیری، اهمیت و ارائه راهکار و اتخاذ تصمیم است. در این فعالیت کودک متوجه می‌شود در روند تصمیم‌گیری افراد معتمد بزرگسال نقش دارند.

مهارت مقابله با هیجانات: این توانایی فرد را قادر می‌سازد تا هیجان‌ها را در خود و دیگران تشخیص داده، نحوه‌ی تأثیر هیجان بر رفتار و بدن او را بداند و بتواند واکنش مناسبی به هیجان‌های مختلف نشان دهد. این مهارت به شناسایی و تشخیص صحیح هیجانات، شیوه‌های کنترل و پاسخ صحیح به هیجان می‌پردازد. این فعالیت به کودک کمک می‌کند تا هیجان‌های مختلف مانند شادی، غم، خشم و ترس را در موقعیت‌های مختلف بشناسد.

مهارت مقابله با استرس: هر موقعیتی که تعادل ما را برهم بزند یک استرس محسوب می‌شود. این مهارت، شامل شناخت استرس‌های مختلف زندگی و تأثیر آن‌ها بر فرد است. شناسایی منابع استرس و نحوه‌ی تأثیر آن بر انسان، فرد را قادر می‌سازد تا با اعمال و موضع‌گیری‌های خود فشار و استرس را کاهش دهد. این فعالیت به الگوهای نادرست و صحیح پاسخ به موقعیت خشم برانگیز می‌پردازد.

در اجرای این مجموعه به این نکات توجه شود:

- سن آموزش مهارت‌های زندگی ۵ تا ۱۶ است لذا برای آموزش مهارت‌های زندگی قبل از ۵ سال باید مفاهیم ساده‌سازی و عینی شود.

- اجرای فعالیت‌ها به صورت فعال انجام گیرد. سعی کنید مطالب به طور مستقیم به کودک ارائه نشود. بلکه کودک با سؤال و گفت‌وگو به سوی هدف سوق داده شود.

- در اجرای فعالیت به احساسات کودک توجه کنید زیرا جوهره اصلی تأثیرگذاری توجه به احساسات اوست.

- بهتر است در خلال اجرای فعالیت‌ها از مثال‌های واقعی در دنیای کودک استفاده کنید.

- در طول هفته، مفاهیم آموزشی مطرح شده در کتاب را در موقعیت‌های مختلف به کار ببرید.